

15.4.2024

Jyväskylän yliopiston tekoälypolitiikka

1. Johdanto

a. **Visio ja tavoitteet:** Yliopiston digivision mukaisesti “Yliopisto on edelläkävijä digitaalisessa kyvykkyydessään ja tekoälyn soveltamisessa ydintoiminnassaan ja hallinnossa”. Yliopiston yhteisten digitaalisten ja tekoälyratkaisujen suunnittelu ja toteutus tapahtuu Jyväskylän yliopiston digiohjelmassa.

b. **Soveltamisala:** Tätä politiikkaa sovelletaan tekoälyn käyttöön Jyväskylän yliopistossa. Politiikassa linjattua voidaan täsmentää alakohtaisesti.

Tekoälyn käyttöön opiskelussa sovelletaan koulutusneuvoston hyväksymiä linjauksia tai muuta yliopiston antamaa ohjeistusta.

Kaikkeen tieteelliseen, taiteelliseen ja muuhun tutkimustoimintaan ja TKI-hankkeisiin sekä näiden elinkaaren aikaisiin toimintoihin sovelletaan myös Tutkimuseettisen Neuvottelukunnan [Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa -ohjetta](#).

2. Vastuu tekoälyavusteisesti laaditusta sisällöstä

Tekoälyavusteisen laaditun materiaalin sisällöstä ja oikeellisuudesta vastaa materiaalin tuottanut tai julkaissut luonnollinen henkilö. Lähtökohtaisesti tekoälytyökaluja ei tule käyttää sellaisen materiaalin laatimiseen, jonka oikeellisuutta luonnollinen henkilö ei kykene itse tarkastamaan.

Tekoälyn tuottavuushyödyt tulevat myös kyvystä käsitellä ja analysoida suuria määriä tietoja. Suurten tietomassojen analyysissä tai muussa teknisluonteisessa, ihmistä avustavassa toiminnassa voidaan tarvittaessa poiketa velvollisuudesta tarkastaa sisältö yksityiskohtaisesti. Vastuu tekoälyn tuottaman analyysin sisällöstä on tällöinkin tietoa käyttävällä henkilöllä. On kuitenkin suositeltavaa dokumentoida, miten ja millä työkalulla analyysi on toteutettu.

Erityisesti hallinnollisessa päätöksenteossa ja digitaalisten palvelujen tarjoamisessa yleisölle on huomioitava lainsäädännön asettamat rajoitukset päätösten tekemiselle ja sisällön tarkastamiselle.

3. Läpinäkyvyys

Tieteellisessä toiminnassa ja opintojen suorittamisessa tekoälyn käyttö tulee ilmoittaa hyvän tieteellisen käytännön ja yliopiston opiskelijoille antaman ohjeistuksen edellyttämällä tavalla.

Muussa yliopiston toiminnassa tekoälytyökalujen käyttö tulee ilmoittaa hyvän tavan mukaisesti ja totuudenmukaisesti. Tämä koskee yhtä lailla tekoälyn käytöstä viestimiseen sidosryhmille kuin tekoälyn käytön ilmoittamista tekoälyllä luotua sisältöä hyödynnettäessä. Esimerkiksi tekoälyn luomaa kuvaa tai blogitekstiä ei voi esittää omissa nimissään. Kaikkien tekoälypohjaisten työkalujen kaavamaisista ilmoittamista ei sen sijaan edellytetä. Ei ole tarpeen esimerkiksi ilmoittaa tekoälyn käyttöä asiakirjan ideointi-/tiedonhakuaiheessa, kielenhuollossa, stilisoinnissa, teknisessä analyysissä tai kielenkäännöksissä.

4. Yliopiston käyttöön keskitetysti hankittavat työkalut

a. **Valintaprosessi:** Yliopiston käyttöön keskitetysti hankittavista tekoälytyökaluista vastaa digipalvelut. Hankintoja tehtäessä on huomioitava hankintalain ja yliopiston hankintaohjeet.

Tekoälytyökaluja keskitetysti hankittaessa on arvioitava ja määriteltävä

- työkalujen sallitut käyttötarkoitukset
- yhteensopivuus yliopiston muuhun ohjelmistoarkkitehtuuriin
- työkalun käyttöönoton mahdollisesti aiheuttamat toiminnalliset muutokset

b. Tietosuoja, tietoturva ja lainsäädäntö

Mikäli hankittavaa tekoälytyökalua on tarkoitus käyttää henkilötietojen käsittelyyn, tietosuojaa koskeva vaikutustenarviointi on laadittava viimeistään ennen henkilötietojen käsittelyn aloittamista. Tietosuojailmoitukset on tarvittaessa päivitettävä.

Tietoturva arvioi tekoälytyökalujen tietoturvaominaisuuksien riittävyyden huomioiden aiottu käyttötarkoitus ja käsiteltävät tiedot.

Yliopiston lakipalvelut selvittää ja varmistaa muiden tekoälytyökalujen käyttöön liittyvien lainsäädännöllisten edellytysten täyttymisen.

c. Työkalut ja niiden käyttäjähallinta

Digipalvelut ylläpitää listaa yliopiston käyttöön hankituista ja suositelluista työkaluista (mukaan lukien myös yksiköiden 3b-kohdan mukaisesti hankkimat).

Digipalvelut vastaa tekoälytyökalujen käyttäjähallinnasta (kuten käyttäjätunnusten myöntäminen ja lisenssimäärien kontrollointi).

d. **Koulutus ja tuki:** Digipalvelut vastaa tekoälytyökalujen teknisestä käyttökoulutuksesta ja käyttäjätuesta.

e. Käytössä olevien ohjelmistojen päivitykset ja lisäosat

Kohdassa 4 kuvattu tarkastusmenettely koskee myös sellaisia käytössä olevien ohjelmistojen tekoälyllä toimivia lisäosia, joiden käyttöönotto edellyttää yliopiston omaa käyttöönottopäätöstä tai joiden käyttöönotosta johtuen palveluntarjoaja muokkaa olemassa olevia sopimusehtoja.

5. Muut kuin keskitetysti hankittavat tekoälytyökalut

Ennen uuden tekoälytyökalun käyttämistä tai hankintaa on tarkastettava täyttäisikö joku yliopiston käytössä jo oleva ja suositeltu tekoälytyökalu suunnitellun käyttötarpeen.

a. Omalla päätöksellä käytettävät

Avoimesti saatavilla olevia tekoälytyökaluja on mahdollista käyttää työtehtävissä. Edellytyksenä on, että näihin työkaluihin ei syötetä salassa pidettävää tietoa, tai henkilötietoja, kirjautumisessa ei käytetä samaa salasanaa kuin yliopiston verkkoon ja että tämän politiikan ehtoja noudatetaan muuten.¹ Lisäksi on huomioitava, että käyttäjällä on oikeus käyttää työkaluun syöttämänsä materiaalia ja että valitun työkalun käyttöehdot eivät estä tekoälyn tuottamien tulosten aiottua käyttöä. Ennen avoimesti saatavilla olevan tekoälypalvelun käyttöä on syytä muodostaa käsitys ko. työkalun toimintaperiaatteista, käyttötarkoituksesta ja rajoituksista. Erityisen suurta harkintaa on käytettävä, mikäli työkaluun syötettyä sanallista tietoa tai muuta aineistoa (kuten kuvat, logot) käytetään tekoälyn kehittämisessä tai ne muuten jäävät työkaluun.

b. Arviointia edellyttävät

Tekoälytyökalun (tai tekoälyä hyödyntävän lisäosan) hankinta edellyttää etukäteisarviointia, mikäli

- lisäosan hankinta tarkoittaa olemassa olevan sopimuksen muuttamista tai uusien käyttöehtojen hyväksymistä (olemassa olevan sopimuksen sisällä); tai
- tekoälytyökaluun on tarkoitus syöttää henkilötietoja tai salassa pidettäviä tietoja; tai
- käyttöönotto vaatii integrointia Jyväskylän yliopiston olemassa oleviin järjestelmiin, käyttäjähallintaan tai asentamista yliopiston palvelininfrastruktuuriin

Digipalvelut luo mekanismin suunniteltujen hankintojen tarkastamista ja ilmoittamista varten. Tässä tarkastetaan, edellyttääkö työkalu lisätarkastelua tietosuoja-, tietoturva-, kokonaisarkkitehtuuri- tai juridisesta näkökulmasta. Samalla kerätään tietoa eri yksiköillä käytössä olevista työkaluista tekoälytilannekuvan luomiseksi ja keskitettyjen hankintojen suunnittelemiseksi.

Kun edellä mainittu tarkastelu on valmis, lisenssien hankkimisesta avoimesti saatavilla oleviin tekoälytyökaluihin ja lisenssikustannusten kattamisesta päättää työkalua tarvitseva yksikkö itsenäisesti voimassa olevien toimivaltuuksien mukaisesti. Tekoälytyökalujen kustannuksia voidaan budjetoida ja kirjata hankkeille vain, mikäli rahoittajan ehdot tekoälytyökalun hankkimisen ja käytön sallivat.

¹ Salassa pidettävällä tiedolla tarkoitetaan Julkisuuslain tai muun lain salassa pidettävää tietoa. Salassa pidettävä tieto sisältää myös tiedon, jonka salassapito tai luottamuksellisuus perustuu sopimukseen. Henkilötiedoiksi ovat luonnolliseen henkilöön yhdistettävissä olevia tietoja siten kuin tietosuoja-asetuksessa, kansallisessa tietosuojalainsäädännössä ja niiden tulkintakäytännössä on tarkemmin määritelty.

6. Omien tekoälytyökalujen kehittäminen

Omien tekoälytyökalujen kehittäminen tulee lähtökohtaisesti suorittaa ilman henkilötietoja, lain mukaan salassa pidettävää tietoa tai muuten luottamuksellista tietoa. Mikäli tekoälytyökalun kehittämisessä halutaan käyttää em. tietoja, on otettava yhteyttä tietosuojavastaavaan ja lakipalveluihin oikeudellisten reunaehtojen ja tietoturvakysymysten selvittämiseksi.

7. Eettiset periaatteet

a. **Eettisyys ja tasa-arvoisuus:** Erityisesti tekoälytyökaluja yliopiston käyttöön keskitetysti hankittaessa ja tekoälytyökaluja kehitettäessä on varmistettava, että tekoälytyökalut toimivat yliopiston eettisten periaatteiden mukaisesti (Toimintatapamme: Code of Conduct).

b. **Ymmärrettävyys:** Yliopiston tarjoamien ja sen kehittämien tekoälytyökalujen on oltava toimintavaltaan niin ymmärrettäviä kuin se teknologian luonne huomioiden on mahdollista. Toimintatapa on viestittävä aktiivisesti.

8. Laadunvalvonta ja virheiden korjaaminen

Tekoälyllä ei ole inhimillistä pyrkimystä oikeaan vastaukseen vaan sen kyky tuottaa vastauksia perustuu tilastolliseen päättelyyn ja riippuu koulutuksesta käytetystä sisällöstä. Tekoäly voi myös keksiä asioita. Tekoälyn tekemät virheet voivat kertaantua ja jäädä elämään. Jos havaitset tekoälypalvelun toiminnassa virheen, jolla voi olla laajempaa merkitystä, raportoi siitä digipalveluille.

9. Ohjeistus

Kaikki yliopiston ajantasainen tekoälyohjeistus löytyy digipalvelujen ylläpitämänä osoitteesta r.jyu.fi/ai.

10. Hyväksyntä ja seuranta

Tämän politiikan on hyväksynyt rehtori. Seurannasta ja päivittämistarpeiden arvioinnista vastaa digijohtaja.

Tämä dokumentti on allekirjoitettu sähköisesti JYU Sign-järjestelmällä
This document has been electronically signed using JYU Sign

Päiväys / Date: 15.04.2024 15:46:39 (UTC +0300)

Jari Antero Ojala

Rehtori

Organisaation varmentama (JYU-käyttäjätunnus)
Certified by organization (JYU user account)